

Anton Toni Klančnik, mag.

OTROCI IN MLADI NA SPLETU - SKUPNI VARNOSTNI IZZIVI

**Zaključna konferenca
V PARTNERSTVU ZA VARNOST OTROK IN MLADIH NA SPLETU
Dvorana MIZŠ, Masarykova 16, Ljubljana
Sreda, 4. marec 2015**

VSEBINA

- **STROKOVNA TERMINOLOGIJA**
- **ZASEBNOST ZLORABLJENEGA OTROKA**
- **SEKSTING**
- **GROOMING**
- **IZSILJEVANJE ZA SPOLNE NAMENE**
- **KIBERNETSKO USTRAHOVANJE**
- **ODSTRANITEV POSNETKOV**
- **SODELOVANJE PREISKOVALNIH AGENCIJ**
- **ŠOLE IN SOOČANJE Z E-NAPRAVAMI**

STROKOVNA TERMINOLOGIJA

- **PORNOGRAFIJA:** gradivo, ki prikazuje spolnost oz. opisuje spolne objekte, kar omogoča erotično stimulacijo (užitek, vznburjenje, zadovoljitev) ob prikazovanju golih ljudi v nazornih spolnih aktih; prostovoljni pristanek odraslih v spolnih aktivnostih, namenjenih javnosti (Frangež, Klančnik et al., 2014)
- **„OTROŠKA PORNOGRAFIJA“:** v EU NVO/LEA zavračajo,
- **OTROCI:** spolnost? erotična stimulacija? prostovoljni pristanek? odrasli? za javnost?
- **Novi izrazi?**

ZASEBNOST (intim@) ZLORABLJENEGA OTROKA

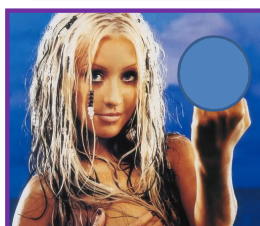
- pomislite na internetu objavljen (en) posnetek (slika, video) spolno zlorabljenega otroka:
 - v spolni aktivnosti z odraslim, z vrstniki, z živaljo itn.
 - v prikazovanju golote preko spletne kamere oz. ob potiskanju predmetov v telesne odprtine,
 - v erotičnih oblačilih, v eksplicitnih seksualnih pozah, v posnemanju „zvezd“ (**modelling, porn-chic, naked-selfie**),
 - ki nastane v šolskih prostorih (WC, garderoba idr.) ...

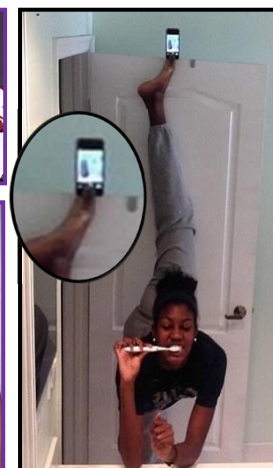
MODELLING

PORN-CHIC

naked-SELFIE

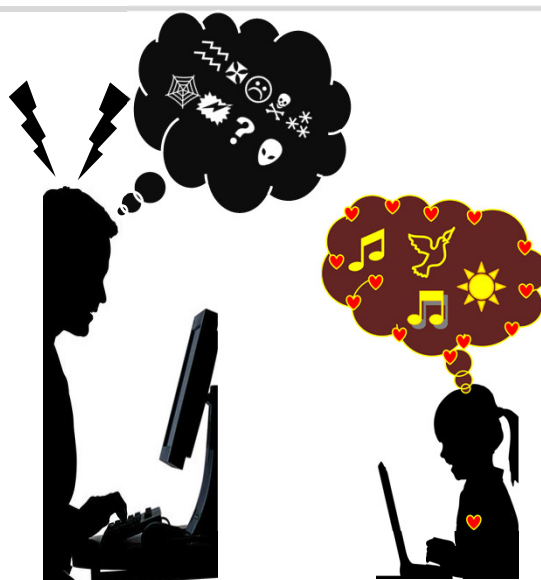
SEKSTING

- Kaj je to?
- Kako poteka? Dinamika?
- Vsebina?
- Kdo to počne?
- Posledice?
- Kaznivost? Večinoma DA

GROOMING

- Kaj je to?
- Kako poteka? Dinamika?
- Kdo to počne? Ozadje dejanja?
- ‚motivirana‘ spoprijateljitev (načrtna, namenska, priložnostna, nizkotna, izkoriščevalna) (Klančnik, 2014)
- KD Pridobivanje oseb, mlajših od 15 let, za spolne namene
- Med vrstniki primerljive starosti in celostnega razvoja ni kaznivo

IZSILJEVANJE ZA SPOLNE NAMENE

- (Sexual Extortion)
- Primer Daniel-a Perryja

KIBERNETSKO USTRAHOVANJE

- (Cyberbullying)
- Razlika: medvrstniško nasilje
- E-samomori mladih
- Je to tudi delo šole?

ODSTRANITEV POSNETKOV

- Kje je problem? Kako hitro je to mogoče?
- Kje so možnosti za učinkovite in legitimne ukrepe?
- Kaj pa tam, kjer so cele spletne strani s posnetki zlorabljenih otrok?
- Ureditev v Sloveniji
- **Skoraj ni prijav šol o najdbah posnetkov zlorabljenih otrok (zadržanje mobilnih telefonov)**
- Kazenska odgovornost [+14 let]

SODELOVANJE PREISKOVALNIH AGENCIJ

- **SLOVENSKA POLICIJA** in **TVO**: EU in po svetu
- **LEA** in industrija, bančni sektor, NVO
- **EUROPOL** (Den Haag, NL): FP Twins
- **INTERPOL** (Lyon, FR): CACU/ICSE (Dec. 2014: 5.600 ID/+40 držav)
- **GLAVNO VODILO:**
 - identifikacija otrok, katerih spolne zlorabe so bile posnete (vid proces),
 - neposredno sodelovanje in izmenjava informacij, podatkov in dokazov
 - skupna usposabljanja, preventivne akcije,
 - izvajanje mednarodnih operacij
 - medsebojna pomoč z znanji, izkušnjami, orodji za delo

ŠOLE IN SOOČANJE Z E-NAPRAVAMI

POMEMBNO OBVESTILO ZA UČENCE IN STARŠE OŠ

Učiteljski zbor OŠ [redacted] je na konferenci [redacted] 2015 odločil in sprejel sklep, da so od [redacted] 2015 telefoni in druge avdio-vizualne naprave z dodatki v šoli in šolskih dejavnostih **prepovedani**.

Med poukom, med odmori, med dežurstvom v šoli in pred šolo, ko se čaka na avtobuse, na vseh dnevnih dejavnostih, tudi na vožnji z avtobusom, ekskurzijah... se telefona, mp3, slušalk in drugih naprav **ne sme uporabljati**.

V primeru, da učitelj opazi telefon ali druge avdio- vizualne naprave, tudi v žepu ali puščici, jih mora nemudoma odvzeti in predati razredniku. Svetujemo, da učenci telefonov ne nosijo v šolo, saj v nujnih primerih vedno lahko pokličejo starše iz šolskih telefonov.

UKREPANJE V PRIMERU KRŠITVE PRAVILA:

- Učencu se prvič odvzame telefon/ drugo napravo za dobo enega tedna.
- Učencu se drugič odvzame telefon/drugo napravo za dobo enega meseca.
- Učencu se tretjič odvzame telefon/drugo napravo do konca pouka (junij).

Naprave in telefone vrne učencu razrednik.

Odločitev je bila sprejeta zato, ker so se v zadnjem času stopnjevale zlorabe teh naprav. Učenci so slikali sošolce, druge učence in tudi učitelje brez njihovega dovoljenja in slike objavljali na različnih omrežjih. Ker želimo zavarovati naše učence in zaposlene na OŠ [redacted] bomo v primeru kršitev ukrepe dosledno izvajali.

HVALA ZA RAZUMEVANJE.

Vzgojni načrt OŠ pravi:

Mobilni telefoni, MP3, fotoaparati, laserski kazalniki idr. e-naprave med poukom, odmori, dežurstvi idr. šolskimi dejavnostmi niso dovoljeni.

Učitelj učenca najprej opozori.

Če učenec ne pospravi naprave, jo učitelj vzame ter preda razredniku, ki se odloči kdaj bo naprava vrnjena učencu.

Uporabo prenosnega telefona dovoli razrednik ali dežurni učitelj.

Kako se lotiti tega?

- Pravila šolskega reda (ZOsn, 60.e člen) [priloga Vzgojnega načrta]
- Kaj opredeliti, kako doseči sprejemljivost za vse, kaj paziti?
 - Pokukati, kako urejeno na kakšni drugi šoli (vsaj 3x)
 - Poizvedba pri otrocih (izraziti mnenje)
 - Poizvedba pri učiteljih, šolskih delavcih (npr. na konferenci, posvetovanje)
 - Morda tudi mnenje svetovalne službe (šolskega psihologa)
 - Po potrebi izvesti delavnico za starše (zbrati odzive), povabiti zunanje strokovnjake
 - Predlog predstaviti na Svetu staršev OŠ (ravnatelj/predsednik)
 - Preučiti pripombe, priprava osnutka, preučitev pri starših (predstavniki razredov)
 - Udejanjiti glede na razmere, mnenja, potrebe OŠ
 - Končno obliko v sprejem Svetu zavoda

- Pravila šolskega reda sprejme svet šole na predlog ravnatelja, ki si predhodno pridobi mnenje učiteljskega zbora in sveta staršev.
- Obravnaval in sprejel Svet zavoda OŠ Danile Kumar, maj 2014 (zadnje spremembe)
- Pod nasilno vedenje: tudi **SPLETNO NASILJE**
- **LAŽJE OBLIKE:**
 - žalitve; obrekovanja; motenje, oviranje pouka z uporabo e-naprav; neupoštevanje omejitev o rabi e-naprav v šoli; ne pospravi e-naprave na zahtevo delavca šole
- **TEŽJE OBLIKE:**
 - prevzemanje identitete, izključitev (e-izolacija), izdelava žaljive spletne strani ali profila (hate-page), razkrivanje zasebnosti, nadlegovanje, spletno zalezovanje (cyber-stalking), snemanje in objava nasilja (happy slapping), ne-odstranitev neprimernih vsebin iz spleta

KAJ PA STARŠI?

Skrb zbujačo je pogostokrat tudi neodgovorno ravnanje staršev do otrok ...

- v družabnih omrežjih že najmlajšim vzpostavljajo profile, posnetke svojih otrok nekritično objavljajo na spletu, mnogi niti ne poznajo delovanja spleta in orodij, otrokom priskrbijo najsodobnejše mobilne telefone, v otroških sobah jih pustijo same z »računalnikom«, skoraj ni spodbud k spletnemu bontonu, varstvu osebnih podatkov ipd.,

... toda ob viktimizaciji imajo **pretirano visoka pričakovanja** o delu preiskovalcev in drugih v strokovni mreži pomoči, čeprav največkrat ne sprejmejo, da **del odgovornosti sloni tudi na njih** (Klančnik, 2014).

HVALA

BTW @TNX

VIRI IN LITERATURA

Strokovni članki, predpisi:

- Frangež, D., Klančnik, A. T., Ludvigsen, B. E., Veijalainen, M., Lewin, M., Kończyk, J., Ruiz Perez, F. (2014). *There is no "child pornography": the importance of proper terminology in public discourse*. Understanding professionalism, trust, and legitimacy : conference proceedings. FVV UM, Ljubljana, 24-26.
- Klančnik, A. T. (2014). *Ukradeno dostojanstvo: spolno zlorabljeni in izkoriščeni otroci nikdar niso nastopali v "otroški pornografiji"*. V: Jager Aguis, I. (ur.). *Otrokove pravice v Sloveniji: od normativnih standardov do učinkovitega varstva* : zbornik ob 25. letnici Konvencije o otrokovih pravicah. MZZ, Ljubljana, 149-171.
- *Zakon o osnovni šoli*, Uradni list RS, št. 81/06 – UPB3, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF in 63/13.
- *Pravila šolskega reda osnovne šole Danile Kumar*, vir: <http://bit.ly/1AqOw7g> (1. 3. 2015).

Posnetki, slike, skice:

- Sliki modelling, vir: <http://bit.ly/1vzJslg> (25. 2. 2015).
- Rihanna - <http://bit.ly/1DbA9pb> (25. 2. 2015).
- Miley Cyrus - <http://bit.ly/1LIEJ4K> (25. 2. 2015).
- Christina Aguilera - <http://bit.ly/1weYyrg> (25. 2. 2015).
- Britney Spears - <http://bit.ly/1JNl5aj> (25. 2. 2015).
- Selfie - <http://bit.ly/1vzTLGa> (25. 2. 2015).
- Slika (zasebnost v jajcu) vir: <http://bit.ly/1Eszlk6> (25. 2. 2015).
- Slika, MSN, vir: <http://bit.ly/1FtL1RJ> (25. 2. 2015).
- Slika družabnih omrežij, vir: <http://bit.ly/1LZO8Fm> (28. 2. 2015).

